

Kommentar: Ansvar

Anthony Cordesman, vor tids mest kompetente analytiker af periodens krige, konstaterer i sin *"The Iraq War. Strategy, Tactics, and Military Lessons"* fra sidste efterår, at "-- de fleste europæiske hære mangler udholdenhed, moderne teknologi, effektivt beredskab og effektiv uddannelse, samt både evnen til selvstændige oversøiske operationer og evnen til fuldt ud at samarbejde med USA. Igen har en manglende, fokuserende trussel og fraværet af opgaver ud over begrænsede fredsstøtteoperationer fået hærenes politiske ledere til at lade dem henrådne til aldrende bemandede, tungt bureaukratiske organisationer...".

Det er ingen grund til at være uenig med Cordesman, hverken i hans diagnose eller hans placering af det grundlæggende ansvar .... hos politikerne.

Det er de politiske ledere, herunder de danske, der burde have erkendt, at man ikke længere kan tillade at overlade Forsvaret til sig selv, som et politisk lavt prioriteret område, under Finansministeriets kritiske blik, med samme ministeriums privilegerede adgang til at gennemtrumfe risikable forsøg med ambitiøse ressourcestyringssystemer.

Forsvaret er ikke længere en organisation med en primært symbolsk funktion, en organisation, der, som det engang blev formuleret, blot skulle kunne virke som et hornorkester på Det Hvide Hus græsplæne. Nu sendes danske soldater ud i andres og senest en dansk krig, med betydelig risiko for at dø, blive invalid eller få livsvarige psykiske mén.

De væbnede styrker fortjener i denne situation ikke længere en stedmoderlig, kun periodevis, interesse fra politikere af andet eller tredje geled. En sådan efterladenhed kunne måske retfærdiggøres, dengang hærens opgave var at uddanne og vente, kun afbrudt af ferieperioder på Cypern - men ikke længere.

Forsvarets ansatte fortjener ikke – og bør ikke længere forvente – at få struktur og dagligdag styret af lokale beskæftigelseshensyn samt politiske og Finansministeriets managementmoder. Virkningen af en sådan optræden er, at Forsvarets loyale ledelse får undergravet sit professionelle fokus, og effekten er altid mindre effektivitet i operationsområderne og højere risiko for de udsendte soldater end nødvendigt. En lang periode, hvor politikerne lægger vægt på alt andet end professionalitet, giver det resultat, som Cordesman konstaterer.

Demonstreret lav og kun periodevis politisk interesse for Forsvaret undergraver ikke alene officerskorpsets professionelle fokus. Resultatet bliver også, at pressens indsigt i Forsvarets forhold kommer til at ligge på et lavt niveau. Det bliver heller ikke karriererelevant for civile akademikere at skabe sig en uafhængig indsigt i organisationens forhold. Manglende reel indsigt hos presse og akademikere er ikke alene uheldig for demokratisk kontrol med organisationen. Situationen er også uønskelig for organisationen selv. Den kan ustraffet lade professionel kreativitet og innovation forfalde og selvtilfreds glide ind i en bureaukratisk Tornerosesøvn.

Det er derfor, at et lille uafhængigt center, en "Tænketank" kunne være en særdeles god idé, ikke som en varig løsning, men som en vej til at fjerne

spindelvævet fra Torneroses grav. Det ville være logisk at involvere udenlandske professionelle fra militære styrker, der rutinemæssigt viser en sikker evne til at løse de opgaver, som dansk Forsvar skal koncentrere sig om i fremtiden.

Centret hverken bør eller kan blive et organ, der virker som et alternativ til Forsvarets professionelle ledelses rådgivning af regeringen eller oppositionen. Det ville dog kunne bidrage til en hurtigere forbedring af denne rådgivnings professionelle niveau. Tænk tanken vil løbende kunne udvikle alternativer, hvor det er meget vanskeligt for det etablerede bureaukrati at præsentere mere end én mulighed, som normalt vil være en justeret version af det eksisterende.

Som slut et par områder, hvor det ville være nyttigt at få friske, professionelle, øjne til at vurdere Forsvarets planlagte sammensætning i forhold til de forventede opgaver:

- Balancen mellem hærens tunge, mellemtunge og lette kampenheder, specialstyrkerne samt kampenheder i forhold til logistik og andre støtteenheder.
- Flyvevåbnets basering og sammensætning.
- Alle enheders niveau i uddannelse, indsættelseberedskab og interne disciplin – i relation til udenlandske enheders.
- Officerernes og andre fastansattes uddannelse og ansættelsesform.
- Forsvarets procedurer for at sikre en effektiv udnyttelse af erfaringer, både, når der er tale om succes, og når der er tale om fiasko, herunder tragiske hændelser som tab af menneskeliv under uddannelse eller operationer.
- Ambitionsniveauet i Forsvarets meget kostbare ressourcestyringssystem. Da både Forsvarskommando, Forsvarsministerium, Finansministerium og Rigsrevision angiveligt er så involverede, at myndighederne er inhabile, kunne et sæt friske, militære professionelle øjne måske være en god ting.